

PACIENTA TIESĪBAS UN PIENĀKUMI

- **Nepilngadīga pacienta tiesības**

Bērns savas tiesības veselības aprūpē īsteno ar savu likumisko pārstāvju – vecāku vai aizbildņu starpniecību un palīdzību. Bērna tiesības uz veselību ietver:

- ☞ veselības stāvoklim atbilstošu ārstēšanu;
- ☞ tiesības tikt uzklausītam;
- ☞ bērna labāko interešu ievērošanu;
- ☞ integritātes neaizskaramību;
- ☞ privātumu un konfidencialitātes ievērošanu;
- ☞ tiesības uz vecāku (likumiskā pārstāvja) klātbūtni, līdzdalību u.c.

Latvijā katram bērnam ir tiesības saņemt:

☞ **Valsts noteiktu bezmaksas veselības aprūpes programmu**

Veselības aprūpes finansēšanas likums un uz tā pamata izdotie LR Ministru kabineta noteikumi

☞ **Savlaicīgu un veselības stāvoklim atbilstošu ārstniecību**

Pacientu tiesību likums, Ārstniecības likums

- **Pacienta tiesības**

▶ **Ārstniecības likumā noteiktajā kārtībā saņemt veselības stāvoklim atbilstošu ārstniecību (uz pierādījumiem balstīti medicīniskie kritēriji);**

▶ **uz savlaicīgu ārstniecību, kā arī saņemt informāciju par ārstniecības saņemšanas iespējām un termiņiem, un par citām ārstniecības iestādēm, kur var saņemt atbilstošu ārstniecību.**

Pacientu tiesību likuma 5. panta 1. un 4. daļa

▶ **uz laipnu attieksmi, kvalitatīvu un kvalificētu ārstniecību neatkarīgi no viņa slimības rakstura un smaguma;**

▶ **saņemt no visām viņa ārstniecībā iesaistītajām ārstniecības iestādēm pēctecīgu ārstniecību.**

Pacientu tiesību likuma 5. panta 2. un 5. daļa

▶ **uz savas ģimenes un citu personu atbalstu ārstniecības laikā;**

▶ **uz tādu ārstniecību, kas tiek veikta tikai to personu klātbūtnē, kuras ir tieši iesaistītas ārstniecībā. Pacients var piekrist citu personu klātbūtnei ārstniecības laikā vai pieaicināt citas personas, ja tas netraucē ārstniecību.**

Pacientu tiesību likuma 5. panta 3. un 7. daļa

▶ **uz informāciju par veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanas iespējām un veselības aprūpes pakalpojumu apmaksas kārtību.**

Pacientu tiesību likuma 4. panta 1. daļa

▶ saņemt no ārstējošā ārsta informāciju par savu (bērna) veselības stāvokli, tajā skaitā par slimības diagnozi, ārstēšanas, izmeklēšanas un rehabilitācijas plānu, prognozi un sekām, arī slimības radītajiem funkcionēšanas ierobežojumiem, profilakses iespējām;

▶ par ārstniecības rezultātiem, par iepriekš neparedzētu iznākumu un tā iemesliem.

Pacientu tiesību likuma 4. panta 3. daļa

▶ saņemt informāciju par ārstniecību arī no citām viņa ārstniecībā iesaistītām ārstniecības personām atbilstoši to kompetencei;

▶ saņemt informāciju pacientam (ja nepieciešams arī bērnam) saprotamā formā, izskaidrojot medicīniskos terminus un ņemot vērā pacienta vecumu, briedumu un pieredzi;

▶ saņemt informāciju par sniegtajiem ārstniecības pakalpojumiem un ārstniecības pabeigšanas pamatojumu.

Pacientu tiesību likuma 4. panta 4. un 5. daļa

▶ saņemt informāciju par veikto diagnostisko izmeklējumu un funkcionēšanas novērtējumu rezultātus (izrakstus, norakstus un kopijas), norādījumus un rekomendācijas attiecībā uz turpmāko ārstniecību un sociālajiem pakalpojumiem un, ja tas nepieciešams pacienta veselības stāvokļa dēļ, saņemt nosūtījumu uz citu ārstniecības iestādi ārstniecības turpināšanai.

Pacientu tiesību likuma 4. panta 6. daļa

▶ Pacientam informāciju var nesniegt tikai tādā gadījumā, ja ārsta rīcībā ir ziņas vai fakti, ka informācijas saņemšana būtiski apdraud pacienta vai citu personu dzīvību vai veselību;

▶ Pacientam ir tiesības atteikties saņemt minēto informāciju. Savu atteikšanos izsaka mutvārdos, rakstveidā vai ar tādām darbībām, kas nepārprotami to apliecina.

Pacientu tiesību likuma 4. panta 8. daļa

▶ iepazīties ar saviem medicīniskajiem dokumentiem;

▶ pieprasīt un saņemt izrakstus, norakstus un kopijas atbilstoši ārstniecības iestādē apstiprinātajam cenrādim;

▶ vienu reizi bez maksas saņemt savu medicīnisko dokumentu izrakstu, norakstu vai kopiju. Izrakstus, norakstus un kopijas pacients saņem trīs darbdienu laikā no attiecīgā pieprasījuma iesniegšanas dienas.

Pacientu tiesību likuma 9. panta 1. daļa

▶ Pacients var pieprasīt, lai ārstējošais ārsts izdara papildinājumus vai labojumus medicīniskajos dokumentos, ja viņš pamatoti uzskata, ka informācija ir neprecīza vai kļūdaina.

▶ Izdarot labojumus medicīniskajos dokumentos, nodrošina kļūdainā informācijas saglabāšanu, attiecīgi to precizējot vai papildinot un par to informējot ārstējošo ārstu.

Pacientu tiesību likuma 9. panta 3. daļa

▶ Pacientam ir tiesības atteikties no ārstniecības pirms tās uzsākšanas, no ārstniecībā izmantojamās metodes, neatsakoties no ārstniecības kopumā, vai atteikties no ārstniecības tās laikā.

Pacientu tiesību likuma 9. panta 3. daļa

▶ Ārstējošais ārsts informē pacientu par atteikuma tiesību izmantošanas lēmuma iespējamām sekām;

▶ Ja pacients savu lēmumu nemaina, ārstējošā ārsta pienākums ir mudināt viņu apmeklēt citu ārstu;

- ▶ Pēc sniegtās informācijas saņemšanas pacients ar savu parakstu apstiprina savu lēmumu, norādot, ka ir saņēmis attiecīgo informāciju.

Pacientu tiesību likuma 9. panta 5.daļa

Lai pacients aktīvi līdzdarbotos savas veselības aprūpē, pacientam ir tiesības uz vēl citu speciālistu viedokli jeb otro, trešo utt. viedokli!

PACIENTA PIENĀKUMI

Pacientam ir pienākums rūpēties par savu veselību. Ja pacienta veselības stāvoklis to pieļauj, viņam ir pienākums aktīvi iesaistīties ārstniecībā un savu iespēju un zināšanu robežās sniegt ārstējošam ārstam informāciju:

- Kas nepieciešama ārstniecības nodrošināšanai

- Par savām slimībām, kas var apdraudēt citu personu dzīvību vai veselību

- Par savām slimībām, kas var apdraudēt citu personu dzīvību vai veselību

- Par ārstniecības laikā notikušajām veselības stāvokļa izmaiņām.

- Pacientam ir saistoši ārstniecības iestādes iekšējie noteikumi un ārstniecības personu norādījumi.
- Pacientam, reģistrējoties ārstniecības iestādē vai saņemot ārstniecību, pēc ārstniecības personas pieprasījuma ir jāuzrāda personu apliecinošs dokuments (pase vai ID karte). Izņemot gadījumus, ja tiek sniegta neatliekamā palīdzība vai veselības stāvokļa dēļ Jūs nevarat uzrādīt dokumentu, tad tas ir jāizdara, tiklīdz iespējams.
- Pacientam ir pienākums samaksāt par saņemtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem kārtībā, kāda noteikta normatīvajos aktos un saskaņā ar ārstniecības iestādes maksas pakalpojumu cenrādi (ja tāda maksa ir paredzēta)

ĀRSTNIECĪBAS PERSONAS TIESĪBAS UN PIENĀKUMI

Ārstniecības persona ir “persona, kam ir medicīniskā izglītība un kas nodarbojas ar ārstniecību”.

Ārstniecības likums, 1.un 2.pants

- Ārstniecības personām ir tiesības uz darba drošību un savu cilvēktiesību ievērošanu! Ārstniecības procesā parasti ir iesaistītas vairākas ārstniecības personas. Ja pacientam ārstniecības procesā ir nodarīts kaitējums, ir svarīgi noskaidrot un nošķirt iesaistīto ārstniecības personu atbildību par konkrētām sekām. Ārstniecības personu atbildība ir saistīta ar ārstniecības personu tiesībām pieņemt lēmumu un izdarīt iejaukšanos pacienta organismā.
- Ārstniecības personai kā jebkuram cilvēkam ir gods un cieņa, ko aizsargā likums!
- Ārstniecības personai ir jāsniedz neatliekamā un pirmā palīdzība (arī brīvdienās un ārpus darba laika) un var iestāties atbildība, ja tā nerīkojas. Izņēmums – var atteikt pirmās un neatliekamās palīdzības sniegšanu apstākļos, kas apdraud paša dzīvību, kā arī tad, ja to nepaspēj izdarīt sava veselības stāvokļa dēļ.

Ārstniecības likums, 46.un 47.pants

- Nodrošinot pacienta tiesības, aizliegta atšķirīga attieksme atkarībā no personas rases, ētniskās izcelsmes, ādas krāsas, dzimuma, vecuma, invaliditātes, veselības stāvokļa, reliģiskās, politiskās vai citas pārliecības, nacionālās un sociālās izcelsmes, mantiskā vai ģimenes stāvokļa vai citiem apstākļiem.

Atšķirīga attieksme ietver personas tiešu vai netiešu diskrimināciju, personas aizskaršanu vai norādījumu to diskriminēt.